

rozni, a település ÉK-i határában, a Nyestehegy nevű területen (hrsz.: 096/4).

A lelőhely a Lénárddaróc–Csernely műút ÉK-i oldalán található a Gárdony-tető és a Kakarcsó-tető közti DNy–ÉK irányú völgyben. A völgy alja viszonylag lapos; a völgy bejáratából kiindul egy É–D-i mellékvölgy. A területet gyep és gaz borítja, a völgy alján, a mellékvölgy alján, valamint a hegyoldal alacsonyabb részein intenzív leletsűrűsödést tapasztaltunk, késő középkori, kora újkori kerámiaanyagot gyűjtöttünk. A lelőhely a hegyoldal magasabb részein (a 300 m-es szintvonalról felfelé) megszűnik. A lelőhely DK-i és DNy-i területeit a növényzeti fedettség miatt nem tudtuk meghatározni, de feltételezhető, hogy a völgy másik oldalán tovább folytatódik.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

125. Csobád, Gáti-rét

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2004. október 2-án végeztünk helyszíni szemlét a község határában településrendezési tervhez kapcsolódóan. Ennek során Csobád K-i határában, a Gáti-rét nevű területen (hrsz.: 062; 076/1) új lelőhelyet regisztráltunk.

A terület Csobád községtől és a csobádi vasútállomástól KDK-i irányba 800 m-re található a Bársonyos jobb partján markánsan kiemelkedő dombon.

Az É-i oldalon igen intenzív leletsűrűsödést tapasztaltunk, főleg a domb teteje felé. Nagy mennyiségű bronzkori leletet gyűjtöttünk. Feltehetőleg a lelőhely az egész dombon tart, így a déli részét is potenciális lelőhelynek tarthatjuk.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

126. Csobád határa

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á, Kk, Kú

2004. november 10-én régészeti terepbejárást tartottunk a község határában, a középkori és kora újkori Csobád falu területén. Ennek során két új, eddig ismeretlen régészeti lelőhelyet regisztráltunk.

Csobádi-malom (hrsz.: 056): A Bársonyos-csatorna és a Galambos-patak kereszteződésének északi oldalán az I. katonai felmérésen ábrázolt bekerített nagyméretű épület, valamint a II. katonai felmérésen ábrázolt Csobádi-malom környezetét vizsgáltuk meg. A területről 2002-ben Nagy Dezső, az Ökológiai Intézet munkatársa készített légi fotót. Itt több folt is kirajzolódott a felszínen, amelyek régészeti lelőhelyekre utalhatnak. A terepen ezeket megvizsgálva két elszántott épület nyomára bukkantunk, mindkettő téglapépület, valamint találtunk egy nagyobb kőtörmelékét. A háznyomok mellett talált kis mennyiségű kerámiatöredék a 19. századból származik, így feltehető, hogy az itt lévő két épületnyom a Csobádi-malomra utal.

Csobád, kora újkori falu (hrsz.: 0120, 0104, 0108/1): A Galambos-patak torkolatától délre feltételeztük a kö-

zépéri és kora újkori Csobád falut. Itt osztott sávost terepbejárást végeztünk, 25 m széles sávokban pásztáztuk végig a felszínt. Összesen 20 sávot vizsgáltunk meg mintegy 850 m hosszúságban.

A felszíni kutatások alapján sikerült meghatározni a kora újkori Csobád falu határait. A leletsűrűsödés intenzitása alapján házsorok helyét határozhattuk meg.

A gyűjtött leletek jellemzően 17–18. századi kerámiatöredékek, köztük zöldmázos kályhacsempék és pipatöredékek. A falu 19. századi létére utal a csekély számú fehér porcelántöredék. A leletanyag egy jelentős része középkori, köztük sok Árpád-kori kerámiával.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

127. Csorna határa

(Győr-Moson-Sopron megye) Ó, U, R, Ró, Á, Kö

2004. november 5-én egy csornai lakos több lelőhelyről származó, a felszínen talált régészeti leletanyagot szolgáltatott be a Xantus János Múzeumba.

Csatári-major 116,2 MP: A domb felszínéről kora Árpád-kori fogaskerek- és hullámvonaldíszes töredékek, vasdarabok kerültek elő. A néhány kovatöredék őskori jelenségekre utal.

Derítőtelep mellett: A szennyvízteleptől délre, a Keszeg-ér irányában DVK, késő rézkori és római kori edénytöredékekre bukkant.

Hét tó környéke: Az említett folyómeder Ny-i oldalán enyhe kiemelkedésen római kori és középkori kerámiatöredékeket, orsókarikákat és vaslemeztöredékeket talált.

Szid György sziget: Csorna és Barbacs között, a Keszeg-értől É-ra lévő enyhe kiemelkedésen rézkori kerámiatöredékeket és kovakőtöredéket talált.

Tízrendes: A Csatári-majortól Ny-ra, egy feltöltődött folyómeder É-i oldalán DVK, rézkori és római kori cserép-, kova-, vastöredékek kerültek elő. Az előző lelőhelytől DK-re, a folyómeder túloldalán római kori edénytöredékeket talált.

Vágásszer: A barbacsi határ mentén húzódó markáns dombvonulaton középkori és őskori telepek kerültek elő.

TAKÁCS KÁROLY

128. Csővár, Árpád út

(MRT 13/2 k. 4/10 lh.)

(Pest megye) LT

2004. június 8-án földmunkákat megelőző helyszíni szemlét végeztem a telken (hrsz.: 267), amely közvetlenül a belterület DNy-i szélén, a Sinkár-patak ártere felletti domboldalon, a Penc és Csővár közti országút É-i oldalán terül el. A csővári 10. sz. lelőhelyhez tartozik, ahol több alkalommal kerültek elő kelta sírok.

A háromszög alakban, 100–120 m hosszban, 30–60 m szélességben, 3,5–4 m mélységig kiszedett terület oldalában semmiféle beásás vagy egyéb régészeti jelenség nem mutatkozott. Ugyanakkor a kiásított földben pár

kelta cserepet találtam. Az augusztus 25-i helyszínelés-kor sem tapasztaltam sírra vagy telepjelenségre utaló beásást a lemélyített területen, csupán újabb kelta cserepeket találtunk. Augusztus elején, a földmunkák megkezdésekor a munkagép által megmozgatott földben egy kelta hólyagos bronz lábperec két tagját találták. Az egyik tag repedt, de ép, a másik töredékes. Az épesebb darab belsejében élénk kék színű elszíneződés látszik. Embercsontokat vagy hamvakat nem találtak, a lábperecet a váci múzeumnak átadták.

KŐVÁRI KLÁRA

129. Daruszentmiklós határa

(Fejér megye) U, B, Rő, A?, Á, Kk

2004. április 15–16-án terepbejárást végeztünk a település rendezési tervéhez kapcsolódó régészeti örökségvédelmi hatástanulmány előkészítésére. A község 2002. október 20-án vált önállóvá előszállás Kisszentmiklós és Daruhegy nevű részéből. Kisszentmiklós az 1970-es évekig Baracshoz tartozott. Daruszentmiklós mai közigazgatási határán belül korábban egyáltalán nem volt régészeti kutatás. Terepbejárásum nyomán 16 lelőhelyet ismertünk meg a területről.

Kisszentmiklós középkori előzményét Pázmándnak hívták. Pázmándpuszta személynévből származó neve Árpád-kori eredetre utal. Ugyanezt támasztják alá a falu helyén gyűjtött régészeti leletek is, amelyek között 12–13. századi edénytöredékek is vannak. A középkori falu helyét egy 1755-ben készült térkép házhelyek és kertek feltüntetésével Locus Coloniae Pazmandiensis felirattal ábrázolja. Templomos hely volt; ennek és temetőjének nyomai a lelőhelynek a dunaföldvári határba átnyúló részén figyelhetők meg.

A 16 lelőhelyen az alábbi jelenségeket regisztráltuk: újkőkori (dunántúli vonaldíszes kerámia) telepnyom; kora bronzkori (nagyrévi kultúra) telepnyom; középső bronzkori (Vatya kultúra) telepnyomok; római kori villatelepek, telepnyomok; népvándorlás kori (avar?) telepnyomok; Árpád-kori–késő középkori falu és telepnyomok; késő középkori telepnyomok, halastógát. A lelőhelyek a Nagykarácsonyi-víz(folyás) és a mellékvizeinek völgyéből kiemelkedő területeken helyezkednek el.

Munkatársak: Marton Tibor, Stibrányi Máté, Szabó Zoltán.

VIRÁGOS GÁBOR

130. Debrecen, Cegléd utca 1.

(Hajdú-Bihar megye) Ő, Kk, Kú

2004. január 7–16. között megelőző feltárást végeztünk a telken (hrs.: 6460). Kb. 150 m²-nyi területen 14 objektumot tártunk fel a középkor végétől, újkor elejétől (16–18. század). A leletanyag szinte minden gödörben egyforma volt: ón vagy ólomházas edények maradványai; kancsófülek, peremek, szürke és fehér színű csereptöredékek. A 9. objektumban a fentiekén kívül egy

teljesen kiegészíthető barnamázás tányér is előkerült. Ebben a gödörben több jó állapotú vastárgyat is találtunk (csizmapatkó, kés, szeg). A 11. objektumban üvegárgyak is voltak, egy pohár és egy szűk nyakú palack töredéke. Ezek a leletek valószínűleg a 19. századból származnak. Csak a 14. objektumban voltak kályhacsempe-töredékek. A három, eredetileg négyzet alakú kályhacsempe máz nélküli, téglaszínű, egyszerű, bekarcolt díszítésű. A gödrök sok állatcsontot (főleg szarvasmarha és ló) is tartalmaztak. A 6. objektumból egy ló maradványai is előkerültek. Természetes helyzetben volt a koponya, a nyakcsigolyák és hat pár borda, de az állat többi része hiányzott. Az ásatás legérdekesebb leletei az öt gödörből előkerült 8 darab pipa volt. Az egyszerű csereppipák mellett találtunk egy mázas és egy fehér kerámiából készült példányt is. Egyetlen, más korszakból származó leletet találtunk az ásatáson. A 13. objektum középkori cserepei közül került elő egy őskori, 3×4 cm-es kétélű kovapenge.

D. SZABÓ LÁSZLÓ – M. NEPPER IBOLYA

131. Debrecen, Hatvan utca 16.

(Hajdú-Bihar megye) Pa, U, R, Sza, Á, Kk

2004. május 3–14. között régészeti feltárást végeztünk a területen (hrs.: 8545). A feltárt 26 objektum több korszakból származik. Az őskort felső paleolit, újkőkori és rézkori leletek képviselik. A terület finom nyesése közben előkerült szórvány kovapenge párhuzamait a felső paleolitikumban találtuk meg. Az É-i fal mellett a 2–5. objektumok egy újkőkori ház déli falának cölöplyukai lehetnek. A 3. és 9. objektumok egy boronaház talpgerendáinak lenyomatai, de kerámia hiányában a ház nem keltezhető. A 19. objektumban a rézkori tiszapolgári kultúra edénytöredékei voltak. Császárkori szarmata cserepeket a terület nyesése közben találtunk, valamint több darab került elő későbbi korszakhoz tartozó gödrökből. Csak szarmata leletet tartalmazó objektumot azonban nem sikerült feltárnunk. A többi objektumból Árpád-kori és középkori (14–18. század) leletek kerültek elő. A kerámia és állatcsontanyag mellett – főleg a középkori gödrökből – több jó állapotú vastárgyat (vödör füle, faveder abroncsa, sarkantyú) is találtunk. A középkori objektumok között figyelmet érdemlő a 7. objektum, mely egy középkori külső kemence. A 25. objektum egy faszerkezetes kút, melyet 1,5 m-es hosszúságú fából ácsoltak össze. A faanyag nagyon rossz megtartású volt, már a második sor a talajvízben állt. A faszerkezet alját a nagy mennyiségű talajvíz miatt nem tudtuk megkeresni, de a faanyagból mintát vettünk. A kút körüli földből és a kút betöltéséből egyaránt 16–17. századi leletanyag került elő.

D. SZABÓ LÁSZLÓ – M. NEPPER IBOLYA

132. Debrecen, Hunyadi utca 1–3.

(Hajdú-Bihar megye) R, B, Sza, Á, Kk, Kú

2004. augusztus 16. és november 30. között 5351 m² területen végeztünk megelőző feltárást. Azt megelőzően